

de tweede fase havo-vwo

**Profiel keuzeboekje
2026-2027**

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
Waarom dit boekje?	3
Kiezen is een kunst	4
Kijk eerst wat je kunt!	4
Welke richting wil je op in de toekomst?	4
Welk vervolgonderwijs denk je na het havo of vwo te kiezen?	4
Bespreek je keuze met anderen!	4
De Tweede Fase havo-vwo	5
Algemeen	5
Hoe?	5
Het vakkenpakket	5
De profielen	5
Wat houden de profielen in?	6
Cultuur en Maatschappij	6
Economie en Maatschappij	7
Natuur en Gezondheid	8
Natuur en Techniek	9
Profielkeuzevakken	10
Keuzes met een kanttekening	10
De vrije ruimte	10
Wijzigingen voorbehouden	10
Toelatingseisen die opleidingen mogen stellen	11
De vakken in de tweede fase	12
Aardrijkskunde	12
Biologie	12
Duits	12
Economie	13
Engels	13
Frans	13
Geschiedenis	14
Maatschappijleer	15
Maatschappijwetenschappen	16
Nederlands	17
Scheikunde	17
Wiskunde A en wiskunde B	18
Doorstroommogelijkheden na het behalen van je diploma	19
Doorstroommogelijkheden havo	19
Doorstroommogelijkheden vwo	20
Toelating tot de tweede fase op de VSO Daaf Geluk	21
Overgangsnormen havo/vwo	21
Voorwaarden overstap vanuit 4 vmbo-T	21
Tot slot	21
Profielkeuzeformulier 4 havo schooljaar 2026 - 2027	22
Profielkeuzeformulier 4 vwo schooljaar 2026 - 2027	23
Contactgegevens	24
Ruimte voor aantekeningen	25

Woord vooraf

Beste leerling en geachte ouders/verzorgers,

Sinds de invoering van de Tweede fase in 1998, kiezen leerlingen in de bovenbouw van havo/vwo (vanaf de derde klas) geen losse vakken meer, maar een combinatie van vakken, de zogenoemde profielen. De nadruk ligt op het geleidelijk invoeren van actief en zelfstandig leren. Op deze manier worden de leerlingen beter voorbereid op de werkwijze zoals op het HBO of WO.

In dit boekje staat informatie over de vakken en de profielen die worden aangeboden in de tweede fase van de havo en vwo. Verder staat er informatie in over de doorstroommogelijkheden na het behalen van het diploma.

Waarom dit boekje?

Aan het einde van de derde klas (of als je kiest voor doorstromen via het vmbo aan het einde van de 4^e klas vmbo-t) moet je belangrijke keuzes hebben gemaakt. Zo kies je een profiel dat bij jou past als eerste stap op weg naar een vervolgstudie.

Bij het kiezen van een profiel krijgt een leerling natuurlijk ondersteuning. Het kiezen van een profiel en het samenstellen van het vakkenpakket is een samenspel tussen de leerling en zijn ouders/verzorgers, de mentoren, de vakdocenten en de decaan. In eerste instantie overlegt een leerling met zijn mentor over zijn keuzes: de mentor staat op school immers het dichtst bij de leerling. Wanneer er behoefte is aan extra informatie kan de leerling terecht bij de vakdocenten en de decaan: de vakdocenten verstrekken informatie over de vakken en brengen advies uit over de capaciteiten van de leerling voor de verschillende vakken. De decaan helpt de leerling en eventueel de ouders/verzorgers aan extra informatie over de keuzemogelijkheden en het vervolgonderwijs.

Succes bij het maken van jouw profielkeuze!

Kiezen is een kunst

Bij het kiezen van een profiel is het verstandig om goed op enkele zaken te letten. Deze komen tijdens de LOB-lessen aan de orde, maar staan hieronder samengevat op een rij:

1. Kijk eerst wat je kunt!

Ga eerst bij jezelf na welk profiel of welke profielen je zou aankunnen. Wat zijn je capaciteiten en aanleg? Behaalde rapportcijfers en ervaringen van de afgelopen jaren kunnen je daarin inzicht geven. Denk er dan ook over na wat je er aan gedaan hebt om tot dat cijfer te komen. Heb je het cijfer met gemak behaald of heb je er heel hard voor gewerkt? Praat er eventueel over met je vakdocenten.

2. Welke richting wil je op in de toekomst?

Het is echt nog niet nodig precies te weten wat je later wilt worden. Je eigenlijke studie of beroep kies je pas later. Maar het is nu al wel noodzakelijk jezelf af te vragen naar welke richting je belangstelling uitgaat. De LOB-lessen, de gegeven profielvoorlichting in de klas en de voorlichting door leerlingen uit de bovenbouw kunnen je daarbij helpen.

3. Welk vervolgonderwijs denk je na het havo of vwo te kiezen?

De keuze van een profiel moet dusdanig zijn, dat dit aansluit bij de eisen die een vervolgstudie van je verlangt. Er zijn studies waarvoor geen specifiek profiel vereist is, maar er zijn ook studies in het vervolg onderwijs die je alleen met een bepaald profiel kunt volgen. Ook een eventueel extra vak dat je bij je profiel kunt kiezen kan hierbij een rol spelen. Voor de havisten die naar het vwo willen doorstromen is het goed daar ook bij stil te staan.¹

4. Bespreek je keuze met anderen!

Betrek bij het maken van je keuze zoveel mogelijk mensen die je deskundig advies kunnen geven (zoals je mentoren, de decaan en vakdocenten) of mensen die jou heel goed kennen (zoals je ouders/verzorgers). Jij zult uiteindelijk de keuze moeten maken, maar je hoeft er niet alleen voor te staan!

---

¹ Zie ook het onderdeel Eisen die opleidingen mogen stellen bij de toelating op blz 11.

De Tweede Fase havo-vwo

Algemeen

Het onderwijs in de bovenbouw van het havo-vwo heet 'de tweede fase'. De tweede fase bereidt je niet alleen voor op het examen, maar ook op het vervolgonderwijs.

Hoe?

Door het aanbod van brede, samenhangende vakkenpakketten en door het aanleren en trainen van vaardigheden zoals actief en zelfstandig leren.

Je bent na het behalen van je diploma niet verplicht verder te studeren in het hoger beroepsonderwijs (hbo of universiteit) maar daar gaat de tweede fase wel vanuit. Het havo bereidt voor op het hbo en het vwo bereidt voor op het wetenschappelijk onderwijs aan een universiteit.

Het vakkenpakket

Voor alle leerlingen in de tweede fase bestaat het totale vakkenpakket uit drie onderdelen:

1. De vakken in het gemeenschappelijk deel
2. De vakken in het door jou gekozen profiel
3. (tenminste) één vak dat je kiest naast het profiel, het vak in de vrije ruimte.

Het overzicht van de vakken staat in de bijlage bij het vakkenpakketkeuzeformulier.

De profielen

Een profiel bereidt je voor op een bepaald gebied van de maatschappij. Het is een combinatie van vier vakken die gericht zijn op een studierichting of beroepssector.

Er zijn vier van deze gebieden, dus zijn er ook vier profielen, waarvan je er een moet kiezen:

- Het profiel Cultuur en Maatschappij C&M
- Het profiel Economie en Maatschappij E&M
- Het profiel Natuur en Gezondheid N&G
- Het profiel Natuur en Techniek N&T

Wat houden de profielen in?

Cultuur en Maatschappij

Het profiel **C&M** is gericht op communicatie, cultuur, gedrag, kunst, talen, onderwijs en hulpverlening.

Voor wie?

Als je overweegt dit profiel te kiezen, heb je belangstelling voor een van deze sectoren. Je hebt een creatieve instelling en je bent sociaal en belangstellend. Je vindt het leuk om met mensen te werken en hen te helpen. Het profiel is bedoeld om een brede algemene kennis op te bouwen. Daarom heb je in dit profiel veel verschillende vakken. Naast Nederlands en Engels is geschiedenis verplicht. Verder worden Frans, Duits, aardrijkskunde en economie aangeboden. Je kiest uiteindelijk (met geschiedenis daarbij) vier profielvakken. Tot slot kies je nog één vak in de vrije ruimte.

Dit is overigens het enige profiel in de **HAVO** waarbij wiskunde geen verplicht vak is.

Mogelijke vervolgstudies op hbo of universiteit die aansluiten bij C&M			
- Maatschappelijk werk en dienstverlening	- Sociaal pedagogische hulpverlening	- Sportacademie (ALO)	- Pedagogiek
- Journalistiek	- Communicatie	- Onderwijsstudies	- Psychologie
- Kunstopleidingen	- Geschiedenis	- Talenstudies	- Sociologie
- Toerisme	- Rechten		

Voorbeelden van mogelijke beroepen die aansluiten bij C&M		
- Docent basisonderwijs	- Bibliotheek assistent	- Maatschappelijk werker
- Groepsleider	- Personeelswerker	- Regisseur
- Acteur	- Modeontwerper	- Illustrator

Economie en Maatschappij

Het profiel **E&M** is gericht op accountancy, administratie, commercie, bankwezen, handel, economie en informatie.

Voor wie?

Als je overweegt dit profiel te kiezen, heb je belangstelling voor een van deze sectoren. Je bent zorgvuldig, behoorlijk goed in rekenen, ondernemend en je houdt van aanpakken. Je kunt goed organiseren.

In dit profiel zijn naast Nederlands en Engels is de vakken economie, geschiedenis en wiskunde A (of B) verplicht.

Daarnaast moet je een vak kiezen uit de vakken Frans, Duits, aardrijkskunde of maatschappijwetenschappen*.

Tot slot kies je één vak in de vrije ruimte.

Mogelijke **vervolgstudies** op HBO of universiteit die aansluiten bij E&M

- Alle economische en financiële opleidingen	- Makelaardij en vastgoed
- Small business en Retail management	- Bedrijfskunde
- Media- en entertainment management	- Accountancy
- Bestuurskunde	

Voorbeelden van mogelijke **beroepen** die aansluiten bij E&M

- Marketingmanager	- Administrateur	- Transportplanner
- Publieksvoorlichter	- Belastingconsulent	- Makelaar
- Pr-medewerker	- Hypotheekadviseur	- Organisatieadviseur
- Filiaalbeheerder detailhandel		

Natuur en Gezondheid

Het profiel **N&G** is gericht op akkerbouw, chemie, dieren, gezondheid, milieu, planten en waterhuishouding.

Voor wie?

Als je overweegt dit profiel te kiezen, dan heb je belangstelling voor een van deze sectoren. Je bent behoorlijk goed in exacte vakken, nieuwsgierig en je wilt graag weten hoe dingen ontstaan en hoe ze werken. Je bent sociaal en hulpvaardig.

In dit profiel zijn de vakken biologie, scheikunde, wiskunde A (of B) verplicht.

Daarnaast moet je een vak kiezen uit de vakken natuurkunde en aardrijkskunde.

Tot slot kies je nog één vak in de vrije ruimte.

Mogelijke **vervolgstudies** op HBO of universiteit die aansluiten bij N&G

- Alle studies die te maken hebben met gezondheidszorg	- kust- en het zee-management	- Milieukunde
- Alle studies die te maken hebben met de landbouw	- Laboratorium opleidingen	- Voeding en diëtik
- Alle studies die te maken hebben met natuur- en bosbeheer	- Chemische technologie	
- Alle studies die te maken hebben met planten en/of dieren		

Voorbeelden van mogelijke **beroepen** die aansluiten bij N&G

- Bewegingstherapeut	- Landbouwconsulent	- Logopedist
- Bedrijfsleider tuinbouw	- Verpleegkundige,	- Orthoptist
- Landbouw-technisch ingenieur	- Tuinarchitect	- Diëtist
- Irrigatiedeskundige		

Natuur en Techniek

Het profiel **N&T** is gericht op analyseren, bouwen, construeren, ontwerpen, rekenen en testen.

Voor wie?

Als je overweegt dit profiel te kiezen, heb je belangstelling voor een van deze activiteiten. Je bent goed in exacte vakken, kunt logisch denken en je lost graag problemen op.

In dit profiel zijn de vakken natuurkunde, scheikunde, wiskunde B verplicht.

Daarnaast moet je een vak kiezen uit de keuzevakken. Op onze school is de keuze helaas beperkt. Wij bieden voor dit profiel alleen het vak biologie als keuzevak.

Tot slot kies je nog één vak in de vrije ruimte.

Mogelijke vervolgstudies op HBO of universiteit die aansluiten bij N&T

- Alle technische studies	- Aviation studies	- Elektrotechniek
- Elektrotechniek forensische opleidingen	- Natuurkunde	- Sterrenkunde
- Weg- en waterbouwkunde	- Bouwkunde	
- Maritiem officier		

Voorbeelden van mogelijke beroepen die aansluiten bij N&T
--

- Aannemer	- Biotechnicus	- Beroepsvlieger
- Ingenieur civiele techniek	- Houttechnoloog	- Luchtverkeersleider
	- Software ontwerper	- Bouwfysicus
- ICT specialist		
- Cultuurtechnicus landinrichting		

Profielkeuzevakken

Keuzes met een kanttekening

Na de vakkenpakketkeuze van de leerlingen wordt vastgesteld welke profielen en vakken daadwerkelijk kunnen worden aangeboden.

Bij zij-instroom leerlingen moet gekeken worden welke profielen en vakken haalbaar zijn i.v.m. de beschikbare plekken in de klas. Daar waar mogelijk zoeken we een maatwerkoplossing.

De vrije ruimte

Binnen de 4 profielen is het verplicht om één vak in de vrije ruimte te kiezen. Vrij betekent in dit geval niet dat de keuze vrijwillig is – het is immers verplicht – maar vrij omdat het vak los van de profielvakken gekozen mag worden.

In de vrije ruimte kun je een vak kiezen dat verplicht is voor je vervolgopleiding of een vak dat je misschien leuk vindt. Je kunt het vak in de vrije ruimte ook zo kiezen dat je je toelatingkansen bij een selectieprocedure van een bepaalde studie vergroot.

Wijzigingen voorbehouden

Niet altijd kan je keuze voor een vak in de vrije ruimte worden gehonoreerd. Dat kan te maken hebben met het feit dat slechts heel weinig leerlingen het vak hebben gekozen of dat de keuze leidt tot een rooster waarin jouw vakkencombinatie niet past.

Toelatingseisen die opleidingen mogen stellen

Bij het kiezen voor een vak in de vrije ruimte is het volgende nog belangrijk. Opleidingen in het hoger onderwijs mogen eisen stellen aan de profielen/vakken waarmee studenten instromen. In dit verband gelden de termen **doorstroomrechten** en **doorstroomrelevante vakken**. Daarmee wordt aangegeven met welke extra vakken leerlingen toelaatbaar zijn tot het hoger onderwijs. Zo kunnen leerlingen met het profiel natuur en gezondheid een groot aantal opleidingen in de sector economie volgen als zij examen hebben gedaan in het vak economie. Economie is dus een *doorstroomrelevante* vak.

Ten aanzien van de doorstroomrechten geldt verder dat opleidingen minimaal één profiel zonder verdere eisen moeten toelaten. Wel kunnen opleidingen eisen dat een leerling in dat profiel een bepaald profielkeuzevak gekozen heeft. Zo eisen de technische studies het vak natuurkunde als profielkeuzevak binnen het profiel N&G. Leerlingen moeten dus bij de keuze van hun profielkeuzevak(ken) rekening houden met de eisen die opleidingen stellen.

Ten aanzien van andere profielen mogen de opleidingen aanvullende eisen stellen. Tenslotte gelden voor opleidingen met een beperkte studentenaanname soms strengere eisen en kunnen de overgangscijfers van voorgaande jaren ook meegerekend worden.

Via de volgende link is te zien met welke profielen je toelaatbaar bent tot welke studies en welke aanvullende eisen er qua vakken worden gesteld.

<https://www.studiekeuze123.nl/van-profiel-naar-studie>

De vakken in de tweede fase

Aardrijkskunde

havo/vwo

Aardrijkskunde bestudeert zowel de ingerichte als de natuurlijke omgeving. Voor aardrijkskunde is een omgeving pas echt interessant als deze op de ene plek anders is dan op de andere plek. Dat betreft ook het verschil in gebruik van de ruimte en de ideeën daarover (cultuur). Aardrijkskunde is een vak voor iedereen die oog en oor heeft voor de dingen die om ons heen gebeuren, vlakbij en ver weg. Er zijn vele aspecten van de maatschappij die bij aardrijkskunde aan bod komen: natuurkundige en sociale, maar ook politieke en economische aangelegenheden.

Al deze aspecten komen aan bod op verschillende niveaus. In eerste instantie op grote schaal, zoals bijvoorbeeld de samenhang en verscheidenheid in de wereld of de aarde als natuurlijk systeem. Maar ook op kleinere schaal worden actuele vraagstukken behandeld, bijvoorbeeld een ontwikkelingsland.

In grote lijnen is het de bedoeling dat je leert met andere ogen naar de omgeving te kijken. Daarvoor moet je in de bovenbouw ook veel vaardigheden leren waarbij het gebruik van de atlas en computer de belangrijkste zijn.

Biologie

havo/vwo

Biologie is niet alleen boeiend, maar wordt ook steeds belangrijker voor de inrichting van onze maatschappij. Bijna alle grote problemen die de maatschappelijke discussie beheersen, hebben iets met biologie te maken, zoals milieu, voeding, duurzame energie, broeikasgassen, stikstof en biodiversiteit. Het toepassen van kennis is belangrijker dan de kennis op zich. Natuurlijk moet je ook dingen leren. Want kennis die je niet bezit, kun je ook niet toepassen.

Duits

havo/vwo

Duits is een belangrijke taal in Europa en zeker voor ons in Nederland omdat we op veel terreinen met Duitsland te maken hebben. Kennis van het Duits is bij veel beroepen handig of zelfs noodzakelijk, doordat de kans groot is dat je in het Duitstalige buitenland komt te werken of met Duitstaligen te maken krijgt (honderd miljoen in Europa!).

In de lessen oefenen we met spreken, luisteren, schrijven en lezen. We vinden het erg belangrijk dat je goed leert communiceren in het Duits. Dat betekent dat we proberen in de klas Duits te praten. Daar is soms wel wat durf voor nodig, want je moet over de spreekdrempel heen. Luisteren, oefenen we aan de hand van gesprekjes, liedjes en ook kijken we naar stukjes Duitse tv of film. Bij het schrijven gaat het erom dat je in staat bent een brief te schrijven. Daarvoor herhalen we natuurlijk de grammatica uit de tweede en derde klas. Ten slotte is het lezen erg belangrijk. We lezen veel korte en langere teksten om het tekstbegrip te oefenen.

Waarom economie?

In de lessen economie leer je veel theoretische begrippen. Maar het gaat in het vak economie niet alleen om de theorie. Met je economische kennis moet je berekeningen uitvoeren en vraagstukken beantwoorden over zaken die in de dagelijkse economische wereld gebeuren. Je leest in de krant of internet over de economie van alledag; of je ziet op de televisie. Onderwerpen die bijvoorbeeld aan bod komen zijn: de arbeidsmarkt, inkomensverdeling, economische groei en recessie, en Europese integratie.

Vaardigheden

Binnen het vak Economie wordt een beroep gedaan op een reeks rekenvaardigheden: het berekenen van percentages en indexcijfers, het kunnen omgaan met verhoudingen en het oplossen van vergelijkingen met één onbekende. Daarnaast leer je door 'een economische bril' te kijken naar actuele gebeurtenissen.

Waarom Engels?

Engels is verplicht voor alle leerlingen in de bovenbouw van het havo. Toch is het goed te weten wat je kunt verwachten. Het is de bedoeling dat je de vaardigheden waar in de onderbouw de basis voor is gelegd, nòg beter gaat beheersen. Deze vaardigheden zijn: lezen, luisteren, spreken, schrijven. De vaardigheden komen allemaal terug in het (college) examen. In de bovenbouw is bovendien een grote plaats ingeruimd voor Engelse en Amerikaanse literatuur. Je gaat zowel zelfstandig als klassikaal Engelse boeken lezen.

Frans: een nuttig vak!

Nu binnen Europa veel grenzen zijn weggefallen en wij steeds meer internationaal werken, komt nadrukkelijker dan ooit het belang van communicatie over de grenzen naar voren. Kennis van de moderne vreemde talen is onontbeerlijk. Daarbij denken we in de eerste plaats aan Engels, iedereen spreekt wel Engels, dat is een taal waarin je over de hele wereld kunt communiceren.

Echter, kennis van de Franse taal kan ook heel belangrijk zijn voor bepaalde beroepen. In de eerste plaats denken we dan aan toerisme en horeca natuurlijk. Maar vergeet niet dat ook in het bedrijfsleven kennis van de Franse taal je een voordeel oplevert! Frans is nog steeds een van de belangrijkste exporttalen! Franstalige bedrijven hebben een groot aandeel in onze economie. Bovendien leer je heel gemakkelijk Spaans, Italiaans en Portugees als je al Frans spreekt.

Binnen het vak Frans spelen vier vaardigheden een centrale rol:

1 leesvaardigheid	2 luistervaardigheid
3 gespreksvaardigheid	4 schrijfvaardigheid

Waarom geschiedenis???

Bij geschiedenis wil je weten wat er vroeger gebeurd is, en waarom. Juist vanwege die toekomst heb je geschiedenis nodig. Het is heel moeilijk om te leven zonder enige kennis van het verleden.

Met kennis uit het verleden proberen mensen beter te begrijpen wie zij zelf zijn

Neem het probleem 'klimaatverandering'. Hoe weten we eigenlijk dat er een probleem is? Dat kan alleen door te kijken naar de veranderingen in de afgelopen eeuwen. Door de ontwikkeling van de industrie zijn we meer energie gaan gebruiken. De machines gebruiken brandstoffen waardoor de hoeveelheid CO₂ in atmosfeer veel groter is geworden. Dit versterkt het broeikaseffect. We weten ook dat het in de periode daarvóór anders was. Als je kennis van geschiedenis hebt, weet je dat er niet altijd machines en motoren waren en dat zo'n verandering van energiegebruik in de toekomst wéér kan plaatsvinden.

Geschiedenis is de hedendaagse rechter over het goed en fout van 'toen'

Iedereen gebruikt dus het verleden, onbewust of bewust. Dat klopt, maar je moet ook de goede kennis over het verleden gebruiken. Er wordt veel onzin over het verleden verteld. Dat is niet zo erg, maar ook niet erg handig als je belangrijke beslissingen moet nemen voor je toekomst.

Met kennis van de geschiedenis kun je je standpunt bepalen

Soms wordt met opzet onjuiste of verdraaide informatie over het verleden gebruikt. Politici doen dat bijvoorbeeld graag: ze willen mensen ervan overtuigen dat ze gelijk hebben en zeggen dan dat het verleden bewijst dat ze gelijk hebben. Maar klopt het wel wat ze 'bewijzen'? Door geschiedenis kun jij beter je eigen mening vormen.

Geschiedenis leert je feiten van verzinsels te onderscheiden

Je komt geschiedenis overal tegen: in de politiek, de economie, op vakantie, in de stad en thuis in boeken, films, pretparken. Je ziet overal voorstellingen die mensen hebben gemaakt om iets duidelijk te maken. Je moet leren om dat allemaal niet zomaar als waarheid aan te nemen. Je moet leren er kritisch naar te kijken. Daarbij helpt het als je betrouwbare kennis hebt over het verleden.

Geschiedenis leer denken over een andere tijd met andere waarden en normen

Geschiedenis is verplicht in het profiel E&M en C&M, je kunt het kiezen bij de andere profielen!

Maatschappijleer, wat houdt dat in?

Het is voor iedereen een verplicht vak dat zich bezighoudt met maatschappelijke vraagstukken. Dat betekent dat het gaat om problemen of situaties waar meer mensen bij betrokken zijn en de overheid (de politiek) zich mee bemoeit.

Daarnaast is het zo dat verschillende groepen mensen een rol spelen waardoor er verschillende, vaak tegengestelde belangen bestaan. Dit zorgt ervoor dat een maatschappelijk probleem niet makkelijk opgelost kan worden.

Bij maatschappijleer gaat het er niet om dat je zomaar overal een mening over hebt. Belangrijker is dat je een maatschappelijk probleem kunt analyseren. Dat betekent dat je in staat bent om bijvoorbeeld te onderzoeken welke groeperingen betrokken zijn bij een probleem, welke belangen zij hebben, wat de rol is van de media en welk beleid de overheid ontwikkelt om het probleem op te lossen. Pas als je helemaal begrijpt hoe iets in elkaar zit, kun je een beargumenteerde mening vormen.

Een greep uit de te behandelen begrippen

de rechtsstaat: wat is een rechtsstaat en hoe werkt deze in de praktijk? Wat staat er bijvoorbeeld in de Grondwet en welke rechten en plichten hebben burgers en overheid? Mag je bijvoorbeeld zomaar altijd zeggen wat je wilt?

de parlementaire democratie: hoe zit die in elkaar en hoe werkt democratie in de praktijk? Wat is bijvoorbeeld de taak van de koning en hoeveel macht heeft de premier? Ook gaat het om de ideeën en standpunten van de verschillende politieke partijen, zodat je uiteindelijk zelf in staat bent om een eigen politieke keuze te maken.

de verzorgingsstaat: Nederland is een verzorgingsstaat doordat iedereen toegang heeft tot bijvoorbeeld onderwijs en gezondheidszorg. Als je ziek of werkloos bent, heb je recht op een uitkering. Maar hoe is dit ontstaan? En is iedereen het hier nog steeds mee eens? Hoe groot is de ongelijkheid in Nederland, wat is de invloed van de verzorgingsstaat op die (on)gelijkheid en wat vinden de Nederlanders daarvan?

de pluriforme samenleving: In Nederland wonen mensen met verschillende achtergronden samen. Vaak wordt gesproken over de 'multiculturele samenleving'. Aan de orde komen bijvoorbeeld het ontstaan van de pluriforme samenleving, de verschillen tussen de culturen, de meningen van politieke partijen over de pluriforme samenleving en de verschillende visies die je hierop kunt hebben.

Het profielvak / keuzevak Maatschappijwetenschappen gaat dieper in op maatschappelijke vraagstukken dan het (verplichte) vak Maatschappijleer. Daarnaast ligt er meer nadruk op wetenschappelijk onderzoek. Leerlingen van havo en vwo kunnen dit vak kiezen in hun vakkenpakket. Vaak wordt het gekozen door leerlingen met een maatschappij profiel.

Het is een vak waarbij gewerkt wordt vanuit de concept-context benadering (en niet thematisch, zoals we bij Maatschappijleer wel doen). De vier hoofdconcepten die aan bod komen zijn: Vorming, Verhouding, Binding en Verandering. Vanuit deze concepten wordt gekeken naar contexten welke gaan over maatschappelijke problemen in Nederland en / of de wereld.

We gebruiken de boeken van Seneca. In de Seneca-methode wordt gestart met onderwerpen die horen bij het hoofdconcept Vorming. Hoofdstukken over concepten worden afgewisseld met hoofdstukken over onderzoek doen. In de start van de methode over Vorming wordt bijvoorbeeld de link gelegd met onderzoek doen naar criminaliteit.

Het gaat bij dit vak vooral om het aanleren van een bepaalde manier van denken en het analyseren van maatschappelijke vraagstukken.

De natuurkunde in ons dagelijks leven is de basis voor de leerstof in de vierde en vijfde klas. Zo komen in de natuurkunde onderwerpen aan de orde als de elektrische huisinstallatie, lichtbeelden, krachten in de sport, brandstofverbruik in het verkeer, automatisering, verwarmen en isoleren, radioactiviteit, straling, beweging in de sport, elektromotoren, opwekking van elektriciteit, elektrische en magnetische velden, verkeersveiligheid en kernenergie.

Achter deze onderwerpen ligt de wat meer abstracte wereld van formules en wetmatigheden in de natuurkunde. Het vak leunt daarom vanaf het begin vrij zwaar op wiskundige vaardigheden. Dat is nieuw ten opzichte van de onderbouw.

Natuurkunde als vak vereist naast een gezonde dosis nieuwsgierigheid ook inzicht in de 'materie'. En mocht je het wel eens even moeilijk hebben met het tempo of met de leerstof, dan heb je doorzettingsvermogen nodig.

Centraal staat het doen van onderzoek in de vorm van kleinere practica.

Vervolgopleidingen liggen op het terrein van de techniek, de sport en de medische wereld.

Nederlands

havo/vwo

Het vak Nederlands bestaat uit twee onderdelen: taalvaardigheid en letterkunde

Het taalonderwijs besteedt aandacht aan de vier belangrijke aspecten van ons taalgebruik: lezen, luisteren, schrijven en spreken. Bij de eerste twee onderdelen ben je bezig met het analyseren van het taalgebruik van anderen, bij de laatste twee met dat van jezelf.

Wanneer je werkt aan lezen en luisteren, leer je welke verschillende soorten teksten er bestaan, hoe teksten zijn opgebouwd, welk doel een schrijver of spreker met zijn tekst nastreeft en hoe hij probeert in te spelen op het publiek dat hij wil bereiken. Veel aandacht gaat ook uit naar het leren onderscheiden en beoordelen van de argumenten die hij gebruikt.

Bij de onderdelen schrijven en spreken gebruik je zelf actief je taal en ga je de kennis toepassen die je bij lezen en luisteren hebt verworven. Daarbij moet je je bovendien bezighouden met het zoeken naar documentatie, het opzetten van een goede argumentatie en het correct formuleren en spellen.

Verder maak je bij letterkunde kennis met de Nederlandse literatuur uit vroegere tijden. Je leert deze bovendien te plaatsen in de tijd waarin die ontstaan is. Voor Nederlands lees je dertien literaire Nederlandstalige werken, vanaf de vroege middeleeuwen tot en met de huidige tijd en een poëziebundel.

Scheikunde

havo/vwo

Goed om je heen kijken en het verhaal ontdekken achter wat je ziet: dat is wat je doet in de natuurkunde, de scheikunde en de biologie. Deze vakken worden dan ook wel de natuurwetenschappen genoemd.

In dit vakgebied wil je uitvinden hoe de wereld om je heen, de natuur dus, in elkaar zit. Dat loopt van de grootste sterren en planeten tot de kleinste bacteriën.

Bij scheikunde houden we ons vooral bezig met stoffen en hun eigenschappen. Kijk eens om je heen en probeer te ontdekken welke dingen er niet zouden zijn zonder de scheikunde. Met wat overblijft, zouden we nog in het stenen tijdperk leven.

Om achter de eigenschappen van stoffen te komen doe je veel experimenten. Daarna proberen we de ontdekte eigenschappen theoretisch te verklaren en dat wordt in de bovenbouw een flink stuk moeilijker dan je tot nu toe gewend bent. Onderwerpen die je tegen gaat komen, zijn: atoombouw, zouten, koolstofverbindingen, water, zuren en basen, redoxreacties, voedsel, polymeren en industriële chemie. Hieraan zie je al dat scheikunde heel wat raakvlakken heeft met natuurkunde (atoombouw) en biologie (voedsel en polymeren).

Deze raakvlakken zie je ook terug in de beroepen waar scheikunde voor nodig is: van milieu-inspecteur die onze leefomgeving bewaakt, tot farmacoloog die nieuwe geneesmiddelen ontwikkelt, een materiaalkundige die betrokken is bij het ontwerpen van nieuwe chips voor de micro-elektronica.

Wiskunde is een veelzijdig vak met voor elke leerling wat wils. Je kunt de wiskunde kiezen die het best bij jouw mogelijkheden en jouw vervolgopleiding past. Overigens hangt de wiskundekeuze wel samen met het profiel dat je kiest.

Wiskunde A is de wiskunde die zich richt op het gebied van de statistiek: economische gebeurtenissen en onderzoek doen. Zo kun je bijvoorbeeld een formule opstellen voor de verkoop van schoenen bij een bepaalde prijs en kun je bepalen wanneer je het meest verdient. Voor onderzoek doen, leer je ook omgaan met grote hoeveelheden gegevens (statistiek). Je kunt bijvoorbeeld met behulp van de vuistregels van de normaalverdeling uitrekenen in hoeveel van de gevallen er te veel of te weinig in een blik sperziebonen zit waar 1000 gram bonen in hoort te zitten. Bij wiskunde A mag je vaak je rekenmachine gebruiken.

Wiskunde B is meer gericht op de technische vakken. Je hebt het nodig als je naar een technische hogeschool of universiteit wilt of als je een exact vak wilt gaan studeren. Bij wiskunde B krijg je naast het rekenen met functies - wat je ook zonder rekenmachine kunt doen en waarbij veel algebra komt kijken - ook meetkunde. Wiskunde B is sterk gekoppeld aan natuurkunde; voor sommige onderwerpen werken deze vakken ook samen. Zo leer je bijvoorbeeld de snelheid en de afgelegde weg van een voorwerp uitrekenen met wiskundige technieken. Ook veel andere berekeningen bij natuurkunde, zoals krachtenberekeningen, maken gebruik van wiskundige technieken. Daarbij komt ook de goniometrie weer om de hoek kijken (sinus, cosinus en tangens).

Nog een verschil tussen wiskunde A en B

In het algemeen kunnen we bij wiskunde A en B het volgende onderscheid maken bij de aanpak van een vraagstuk.

Een leerling met wiskunde B moet bij een vraagstuk met algebra tot een oplossing komen, terwijl een leerling met wiskunde A dit moeten kunnen door het stellen van tussenvragen: 'Toon aan dat de formule ook te schrijven is als .....

Een voorbeeld om het verschil in het gebruik van algebra bij wiskunde A en B te illustreren: Zoek waarden voor x en y die voldoen aan de volgende eisen:

$$x \cdot y = 10 \text{ en } x + 2y = 9$$

Een leerling met wiskunde b moet hier zijn eigen strategie kunnen bepalen en uitvoeren om tot de oplossing te komen.

Een leerling met wiskunde a moet met de hint 'Kun je hieruit een vergelijking vinden met maar één onbekende?' tot de oplossing kunnen komen.

Doorstroommogelijkheden na het behalen van je diploma

Ook in de bovenbouw zijn er volop LOB-activiteiten om je verder te oriënteren op vervolgstudies.

Doorstroommogelijkheden Havo

Na het behalen van het havo-diploma heb je de volgende opties.

- Je studie vervolgen op het mbo.
- Je studie vervolgen op het hbo.
- Je studie vervolgen op het vwo.
- Het nemen van een tussenjaar, want je hebt immers een startkwalificatie.

Het mbo heeft vier verschillende niveaus. Als havisten besluiten hun weg te vervolgen, dan doen ze vaak een niveau 3- of 4-opleiding. Niveau 3 is een vakopleiding en duurt twee tot drie jaar. Niveau 4 is een middelkaderopleiding en duurt vaak drie, maar soms ook vier jaar.

Het is goed om je vóór 1 april in te schrijven om gebruik te kunnen maken van het toelatingsrecht.

Een leerling die het overgangsbewijs haalt van 3 naar 4 havo heeft (staat gelijk aan een vmbo-tl diploma), heeft daarmee toegang tot het mbo. Uiteraard kan dit ook in 4havo of 4 havo als een leerling het eindexamen niet haalt.

Het hbo heeft in Nederland de zogenaamde bachelor-master structuur waarmee je diploma internationale erkenning heeft. Je begint altijd met een bacheloropleiding. Daarna kun je het beroepsleven in of doorgaan voor een masteropleiding. Dat doe je meestal aan een universiteit, maar er zijn ook hbo-masters.

Een bachelor opleiding aan het hbo duurt vier jaar en bereid je voor op managementfuncties. Daarom is het logisch dat je tijdens iedere hbo-bachelor opleiding tenminste een jaar stage moet lopen en dat de doorstroom naar een masteropleiding niet groot is.

Het vwo

Sommige leerlingen die op het havo goed presteren, overwegen om na het behalen van hun diploma over te stappen naar 5 vwo. Het is dan wel zaak goed naar de vakken te kijken, want de samenstelling van de profielen verschilt van het havo.

Bovendien heb je op het vwo één examenvak meer. Als je nu al met de gedachte speelt om de overstap te maken dan zijn de volgende dingen goed te weten:

- Je moet geslaagd zijn voor het havo
- Bij het examen doen in zeven vakken is het goed te kijken naar de aansluiting op het vwo-profiel en het daarbij behorende vakkenpakket
- Op het vwo is wiskunde een verplicht vak
- Op het vwo is een tweede moderne vreemde taal verplicht

Vorbereiding op het vwo

Een tweede vak in de vrije ruimte – omdat je bijvoorbeeld na het havo wil overstappen naar het vwo – is mogelijk. Denk daar goed over na omdat het een flinke verzwaring betekent. Een extra vak is niet verplicht om naar het VWO over te stappen.

Het tussenjaar

Omdat je met het behalen van het havodiploma een startkwalificatie hebt behaald, mag je een tussenjaar nemen. Meer informatie over het nemen van een tussenjaar krijg je in 4 havo.

Doorstroommogelijkheden vwo

- Je studie vervolgen op het hbo.
- Je studie vervolgen op het wo.
- Het nemen van een tussenjaar, want je hebt immers een startkwalificatie.

Het hbo heeft in Nederland de zogenaamde bachelor-master structuur waarmee je diploma internationale erkenning heeft. Je begint altijd met een bacheloropleiding. Daarna kun je het beroepsleven in of doorgaan voor een masteropleiding. Dat doe je meestal aan een universiteit, maar er zijn ook hbo-masters.

Een bachelor opleiding aan het hbo duurt vier jaar en bereid je voor op managementfuncties. Daarom is het logisch dat je tijdens iedere hbo-bachelor opleiding tenminste een jaar stage moet lopen en dat de doorstroom naar een masteropleiding niet groot is.

WO staat voor wetenschappelijk onderwijs en wordt onderwezen aan universiteiten. Als je een universitaire studie wilt doen, moet je minimaal een vwo-diploma hebben. Een bacheloropleiding aan het wo duurt drie jaar. Het is een wetenschappelijke opleiding die met name gericht is op het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Met een bachelor diploma op zak kun je ervoor kiezen meteen te gaan werken, maar dat is niet gebruikelijk. Gewoonlijk stromen universitaire bachelors door naar een één- of tweejarige masteropleiding. Je kunt dan ook kiezen om die master te doen op een andere universiteit in Nederland of in het buitenland.

Het tussenjaar

Omdat je met het behalen van het havodiploma een startkwalificatie hebt behaald, mag je een tussenjaar nemen. Meer informatie over het nemen van een tussenjaar krijg je in 4 vwo.

Toelating tot de tweede fase op de VSO Daaf Geluk

Overgangsnormen havo/vwo

Een leerling wordt bevorderd naar de vierde indien aan de volgende eisen is voldaan:

- Gemiddeld een zes voor alle vakken.
- Maximaal één tekortpunten voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde.
- Maximaal drie tekortpunten in het totaal (een vier is twee tekortpunten en een vijf is één tekortpunt).
- Geen cijfer lager dan een vier.

Voorwaarden overstap vanuit 4-vmbo-t

Een leerling kan doorstromen van 4 vmbo naar 4 havo als:

- Een leerling zijn/haar vmbo-t diploma heeft behaald met een extra vak in het pakket.
- Een leerling zijn/haar vmbo-t diploma heeft behaald met zes vakken in het pakket en een gemiddelde van een 6.8 heeft behaald.

Tot slot

Het onderwijs is in beweging. Hoewel wij ons uiterste best hebben gedaan alles zo nauwkeurig mogelijk te vermelden, kan het zijn dat bepaalde informatie in dit boekje door allerlei omstandigheden weer achterhaald is. Aan de inhoud van dit boekje kunnen daarom geen rechten worden ontleend.

Wij wensen alle derdeklassers en 4 vmbo-t leerlingen met een havo wens, veel sterkte bij het maken van een weloverwogen profielkeuze.

Dit boekje is tot stand gekomen in samenwerking met het Ichthus Lyceum.

Profielkeuzeformulier bovenbouw havo schooljaar 2026 - 2027

Met dit formulier kunnen jullie de keuze maken voor het havo profiel en de bijbehorende vakken voor 4 en 5 Havo.

1. Maak de keuze voor één van de vier profielen.
2. Maak de keuze voor de verplichte profielvakken binnen het profiel
3. Maak de keuze voor de profielkeuzevakken
4. Maak de keuze voor een vak uit het vrije deel uit de beschikbare vakken

Als er een voor het vak staat dan is het een verplicht vak.

Als er een voor het vak staat dan is er de mogelijkheid om dit vak te kiezen.

Gemeenschappelijk deel	Nederlands, Engels, Maatschappijleer *, CKV *, het Profielwerkstuk, LOB en LO			
	profielen			
1 Kies je profiel	☐ Natuur & Techniek	☐ Natuur & Gezondheid	☐ Economie & Maatschappij	☐ Cultuur & Maatschappij
	verplichte profielvakken			
2 Kies uit de verplichte profielvakken	☒ Wiskunde B	☐ Wiskunde A of	☐ Wiskunde A of	☒ Geschiedenis
	☒ Scheikunde	☐ Wiskunde B	☐ Wiskunde B	+ 1 vak: keuze uit
	☒ Natuurkunde	☒ Biologie	☒ Economie	☐ Frans
		☒ Scheikunde	☒ Geschiedenis	☐ Duits
	profiel keuzevak(ken)			
3 Kies één vak uit de profiel keuzevak(ken)	☒ Biologie	☐ Natuurkunde	☐ Frans	☐ Aardrijkskunde
		☐ Aardrijkskunde	☐ Duits	☐ Economie
			☐ Aardrijkskunde	☐ Maatschappij - wetenschappen
			☐ Maatschappij - wetenschappen	én kies 1 cultureel profielkeuzevak
				☐ Frans
			☐ Duits	
	vrije deel			
4 Kies 1 vak uit het vrije deel	☐ Economie	☐ Aardrijkskunde	☐ Wiskunde A (C&M)	☐ Biologie
	☐ Duits	☐ Geschiedenis	☐ Economie	☐ Aardrijkskunde
	☐ Natuurkunde		☐ Frans (E&M)	☐ Duits (E&M)
			☐ Maatschappijwetenschappen	

* alleen in leerjaar 4

Belangrijk!

Na de vakkenpakketkeuze van de leerlingen wordt vastgesteld welke profielen en vakken daadwerkelijk kunnen worden aangeboden.

Bij zij-instroomleerlingen wordt gekeken welke profielen en vakken haalbaar zijn, afhankelijk van de beschikbare plekken in de klassen.

8^e vak:

Leerlingen mogen een achtste vak kiezen

Leerlingen die overwegen om na de havo door te stromen naar het vwo wordt geadviseerd een extra vak te kiezen. Een achtste vak kan echter alleen worden toegevoegd als dit roostertechisch haalbaar is.

Doorstroom vwo:

Op het vwo is wiskunde in alle vier de profielen verplicht.

Wanneer een leerling de wens heeft om door te stromen naar het vwo, moet wiskunde verplicht gekozen worden binnen het profiel zelf en niet als 8e vak in het vrije deel.

Als wiskunde als 8e vak wordt gekozen, bestaat namelijk de kans dat het rooster technisch niet mogelijk is, waardoor doorstroom naar het vwo alsnog belemmerd kan worden.

Voor vragen over de combinatie van vakkenpakket en vervolgopleiding kunt u contact opnemen met onze decanen via decaan@vsodaafgeluk.nl.

De vakkenpakketkeuze kan via Foleta/keuzevak worden doorgegeven tot uiterlijk 1 april 2026.

Wijzigingen in de keuze na inleverdatum, kunnen worden ingediend bij de teamleider van uw huidige jaar.

Profielkeuzeformulier bovenbouw vwo schooljaar 2026 - 2027

Met dit formulier kunnen jullie de keuze maken voor het vwo profiel en de bijbehorende vakken voor 4 t/m 6 vwo.

1. Maak de keuze voor één van de vier profielen.
2. Maak de keuze voor één extra vreemde taal
3. Maak de keuze voor de verplichte profielvakken binnen het profiel
4. Maak de keuze voor de profielkeuzevakken
5. Maak de keuze voor een vak uit het vrije deel uit de beschikbare vakken

Als er een voor het vak staat dan is het een verplicht vak. Als er een voor het vak staat dan is er de mogelijkheid om dit vak te kiezen.

Gemeenschappelijk deel	Nederlands, Engels, Maatschappijleer *, CKV *, het Profielwerkstuk **, LOB en LO			
	Profielen			
1 Kies je profiel	☐ Natuur &Techniek	☐ Natuur & Gezondheid	☐ Economie & Maatschappij	☐ Cultuur & Maatschappij
	vreemde taal			
2 Kies één extra vreemde taal	☐ Frans ☐ Duits			
	verplichte profielvakken			
2 Kies uit de verplichte profielvakken	☒ Wiskunde B	☐ Wiskunde A of	☐ Wiskunde A of	☒ Geschiedenis
	☒ Scheikunde	☐ Wiskunde B	☐ Wiskunde B	☐ Wiskunde A of
	☒ Natuurkunde	☒ Biologie	☒ Economie	☐ Wiskunde B
		☒ Scheikunde	☒ Geschiedenis	
	profiel keuzevak(ken)			
3 Kies één van de profiel keuzevak(ken)	☒ Biologie	☐ Natuurkunde	☐ Frans	Kies 1 maatschappij profielkeuzevak
		☐ Aardrijkskunde	☐ Duits	☐ Aardrijkskunde
			☐ Aardrijkskunde	☐ Economie
				én kies 1 cultureel profielkeuzevak
			☐ Frans	
			☐ Duits	
	vrije deel			
4 Kies 1 vak uit het vrije deel	☐ economie ☐ geschiedenis ☐ Duits ☐ Frans ☐ natuurkunde ☐ biologie	☐ economie ☐ geschiedenis ☐ Duits ☐ Frans ☐ aardrijkskunde ☐ biologie		

* alleen in leerjaar 4

/

**

alleen in leerjaar 5

Belangrijk!

Het profielkeuze formulier zoals hierboven is afgebeeld is nog onder voorbehoud.

Na de vakkenpakketkeuze van de leerlingen wordt vastgesteld welke profielen en vakken daadwerkelijk kunnen worden aangeboden. Bij *zij-instroom* leerlingen moet gekeken worden welke profielen en vakken haalbaar zijn i.v.m. de beschikbare plekken in de klas.

Slechts één van de vakken wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C is toegestaan voor de einduitslag.

Voor vragen over vakkenpakket in combinatie met vervolgopleiding kunt u ook contact opnemen met onze decanen via decaan@vsodaafgeluk.nl.

Het doorgeven van de keuze via Foleta kan tot uiterlijk 1 april 2026. Wijzigingen in de keuze na inleverdatum, kunnen worden ingediend bij de teamleider van uw huidige jaar.

Contactgegevens

Mentoren derde klas havo/vwo

3 havo/vwo A (3HVA)

Dhr. M. Hageraats

Mevr. W. Buur

Mevr. L. Hoesenie

E-mail: m.hageraats@vsodaafgeluk.nl

w.buur@vsodaafgeluk.nl

l.hoesenie@vsodaafgeluk.nl

3 havo/vwo B (3HVB)

Dhr. A. Oudshoorn

Mevr. Z. Timmer

E-mail: a.oudshoorn@vsodaafgeluk.nl

z.timmer@vsodaafgeluk.nl

3 havo/vwo C (3HVC)

Dhr. M. Kruyt

Dhr. M. Bakker

E-mail: m.kruyt@vsodaafgeluk.nl | m.bakker@vsodaafgeluk.nl

Mentoren vierde klas vmbo

4 vmbo TL A (4TA)

Mevr. M. Lucas

Mevr. S. Ottolander

E-mail: m.lucas@vsodaafgeluk.nl |

s.ottolander@vsodaafgeluk.nl

4 vmbo TL B (4TB)

Mevr. A. Tolsma

Mevr. M. Kruijjer

E-mail: a.tolsma@vsodaafgeluk.nl | m.kruijjer@vsodaafgeluk.nl

4 vmbo TL C (4TC)
Mevr. C. Welboren
Dhr. B. Zethof
E-mail: c.welboren@vsodaafgeluk.nl |
b.zethof@vsodaafgeluk.nl

Decanen

Dhr. J.W. Kraaij
Mevr. H. Ibn Ayad Hassani
E-mail: decaan@vsodaafgeluk.nl

Teamleiders

Teamleider klas 3 havo/vwo
Dhr. G. Blokzijl
E-mail: g.blokzijl@vsodaafgeluk.nl

Teamleider klas 4 vmbo
Dhr. R. de Wit
E-mail: r.dewit@vsodaafgeluk.nl

Teamleider bovenbouw havo/vwo
Mevr. A. Belhaj
E-mail: a.belhaj@vsodaafgeluk.nl

